

ГОДИШНА ПРОГРАМА

ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ

В ОБЩИНА ЕТРОПОЛЕ ЗА 2025 ГОДИНА

/Приета с Решение №216 по Протокол №19 от 30.12.2024 г. на Общински съвет – Етрополе/

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма за развитие на читалищната дейност в Община Етрополе за 2025 година е разработена съгласно чл. 26а, ал. 1 в изпълнение на чл.26а, ал.2 от Закона за народните читалища

Съгласно чл. 2 от Закона за народните читалища, читалищата са традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи. В тяхната дейност могат да участват всички физически лица без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание.

Програмата има за цел утвърждаване на читалищата като стабилен фактор за развитие на културата в Община Етрополе и на национално ниво. Те са изконни носители на българския дух и култура през вековете .

Целите на народните читалища са да задоволяват потребностите на гражданите, свързани със:

1. развитие и обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в населеното място;
2. запазване на обичаите и традициите на българския народ;
3. разширяване на знанията на гражданите и приобщаването им към ценностите и постиженията на науката, изкуството и културата;
4. възпитаване и утвърждаване на националното самосъзнание;
5. осигуряване на достъп до информация;

Богатото културно наследство на Община Етрополе е източник на голяма гордост за нейните жители и важен аспект от нейната идентичност. Тази уникална културна идентичност е неразделна част от живота на общността и се предава през поколенията чрез различни културни прояви и инициативи.

На територията на Община Етрополе функционират седем народни читалища: НЧ „Тодор Пеев-1871”-гр. Етрополе, НЧ „Григор Петков-1945”-с. Бойковец, НЧ „Никола Вапцаров-1923”-с. Брусен, НЧ „Слънце-1924”-с. Лопян, , НЧ „Младост-1886”-с. Лъга, НЧ „Христо Ботев-1937”-с. Малки Искър и НЧ „Изгрев-1963”-с. Ямна. Към всички народни читалища има библиотечен фонд, който се поддържа. Всяко читалище на територията на Община Етрополе има свой празничен календар, включващ събития посветени на важни чествания, бележити дати и традиционни местни празници.

Основните направления и приоритетните задачи в читалищната дейност са регламентирани и произтичат от Закона за народните читалища и от общинската културна политика, осъществявана чрез изпълнението на Културния календарен план на Община Етрополе и Календарните планове на народните читалища на територията на общината.

В НЧ „Тодор Пеев-1871”-гр. Етрополе се развива активна културно-просветна дейност.

Към читалището са създадени следните школи:

- ✓ Школа по народни танци
- ✓ Школа по пиано
- ✓ Школа по народни инструменти
- ✓ Школа по китара
- ✓ Школа по акордеон
- ✓ Занаятчийска работилница "От децата за децата"

Към читалището са създадени следните самодейни състави:

- ✓ ТА "Балканска младост" с ръководител Калинка Пушкарова
- ✓ Детски хор за народно пеене "Звездица" с ръководител Николета Христова
- ✓ Тамбурашка група "Игриви струни" с ръководител Павлин Христов
- ✓ Гайдарски състав с ръководител Павлин Христов
- ✓ Работилница "Таланти" с ръководител Вили Рай
- ✓ Женска фолклорна група "Димана" с ръководител Николета Христова
- ✓ Мъжка фолклорна група "Ветерани" в ръководител Илия Радев

- ✓ Народен оркестър с ръководител Христо Даков
- ✓ Веселин Павлов - индивидуален фолклорен изпълнител
- ✓ Трио "Романтика" с ръководител Боян Шаранов
- ✓ Вокална група "Оренда" с ръководител Петя Цекова
- ✓ Вокална група "ЕтроТоника" с ръководител Веселина Павлова
- ✓ Група The band of friends с ръководител Иван Котев

Те участват активно в реализирането на културния календар на общината и я представят успешно на национални и международни форуми и изяви в страната и чужбина.

В общината са сформирани два духови оркестри.

Като цяло работата на читалището за привличане и ангажиране на деца и ученици е от съществено значение за насърчаване на тяхното творческо развитие и осигуряване на богато културно наследство за бъдещите поколения. Чрез своите разнообразни състави и школи читалището помага младите хора да открият своите таланти, да развият своите умения и да станат активни членове на своята общност.

Органи на читалищата са общото събрание, настоятелството и проверителната комисия. Съгласно чл.21 от ЗНЧ читалищата набират средства от следните източници:

1. членски внос;
2. културно-просветна и информационна дейност;
3. субсидия от държавния и общинските бюджети;
4. наеми от движимо и недвижимо имущество;
5. дарения и завещания;
6. други приходи.

1. НОРМАТИВНИ АКТОВЕ, СВЪРЗАНИ С ДЕЙНОСТТА НА НАРОДНИТЕ ЧИТАЛИЩА:

- Закон за народните читалища
- Закон за обществените библиотеки
- Закон за културното наследство

2. ОСНОВНА ЦЕЛ:

Развитие и институционално укрепване на читалищата като местни общностни центрове с културно-просветни, информационни, социални и граждански функции чрез:

- подпомагане на традиционните читалищни дейности и търсене на нови съвременни форми за тяхното развитие и предаване;
- участие при поддържането на традиционните форми на културата и фолклора и при предаването им на идните поколения;
- превръщане на читалищата в общодостъпни центрове за библиотечно и информационно осигуряване на населението, чрез ускореното навлизане в дейността им на съвременните комуникационни и информационни технологии.

3. ХУДОЖЕСТВЕНО-ТВОРЧЕСКА И ОБРАЗОВАТЕЛНА ДЕЙНОСТ:

Основните дейности на читалищата в Община Етрополе са свързани с библиотечното дело, развиване на любителското художествено творчество, разширяване на школите по изкуства, културни дейности, като концерти, чествания, детски и младежки дейности.

Самодейците участват активно в реализирането на Културния календар на общината и я представят успешно на национални и международни форуми, фестивали и изяви в страната и чужбина.

Въз основа на представените от читалищата в общината предложения за дейността им през 2025 г., Община Етрополе предлага за подкрепа следните дейности по читалища, съгласно чл. 26а, ал. 1 и ал. 2 от Закона за народните читалища:

3.1 Дейност на Народно читалище „Тодор Пеев-1871“-гр. Етрополе

➤ КАЛЕНДАРЕН ПЛАН

Месец януари:

- 4.01. – Кукеровден – Централен площад;
- 6.01. – Йордановден (хвърляне на кръста);
- 13-14.01. „Пеене на пръстените” /топене и наричане на пръстените/ - старинен народен обичай от автентичния фолклор;
- 25.01. Етрополска литературно-музикална зима – конкурс;
- Участие в Св. Атанас – зимен празник;

Библиотека:

- 02.01.- 105 години от рождението на Айзък Азимов –витрина;
- 06.01. – 177 год. от рождението на Христо Ботев – витрина;
- 07.01. – 154 години читалище „Тодор Пеев – 1871“ – кът – изложба;
154 години Библиотека – кът – изложба;
- 09.01. – 105 години от рождението на Стефан Дичев – витрина;
- 11.01. – 100 години от рождението на Свобода Бъчварова - витрина;
- 15.01. – 130 години от рождението на Гео Милев– витрина;
- 18.01. – 90 години от рождението на Дамян Дамянов – витрина;
85 години от рождението на Недялко Йорданов – витрина;

Месец февруари:

- 14.02. – Самостоятелен концерт на Вокална група „Оренда“;
- 19.02. - Възпоменателно поклонение пред Морената на Васил Левски;
- Продукция на класовете към Школи по изкуствата;
- Занаятчийска работилница за изработване на мартеници – открит урок;

Библиотека:

- 05.02. – 105 години от рождението на Леда Милева – кът, учебен час, разговор за нея, четене на любими стихчета и приказки;
100 години от рождението на Генчо Стоев –витрина;
- 18.02. – 153 години от обесването на Васил Левски –кът – изложба и учебен час;
- 24.02. – 235 години от рождението на Вилхелм Грим– витрина и презентация;

Месец март:

- 01.03. –Ден на самодееца;
- 02.03 – Пресъздаване на обичай Сирни Заговезни - местност „Братската могила“;
- 03.03. - Национален празник на Република България. Изготвяне на концерт-спектакъл от самодейните състави на читалището;
- Продукция на Работилница „Таланти“;

Библиотека:

- 03.03. - 147 г. от Освобождението на България – кът;
125 години от рождението на Веса Паспалеева –витрина;
- 24.03. – 120 години от смъртта на Жул Верн – витрина;
- 25.03. –135 години от рождението на Чудомир –витрина и презентация пред ученици.
Среща с хуморист/самодееен актьор; .

Месец Април:

- Самостоятелен концерт на Вокална група „Романтика“
- Участие в Международен детски фолклорен фестивал;
- Самостоятелен концерт на ТА „Балканска младост“ и фолклорните състави към читалището;
- Ретро-парад пред Исторически музей с участието на всички читалищни колективи.
- Великденски концерт от самодейни състави на читалището;

Библиотека:

- 02.04. – Седмица на детската книга – посещения на класове, запознаване с библиотеката, четения – маратон, презентации на любими книги и писатели;
220 години от рождението на Андерсен – кът;
- 06.04. – 1140 години от смъртта на Методий –кът;
- 12.04. – Ден на Космонавтиката –витрина открит урок пред ученици;
- 22.04. – 105 години от рождението на Валери Петров – витрина;

Месец Май:

- Участие в международни фестивали;
- 24.05. – Ден на българската просвета и култура – участие в сборен концерт;
- Продукция на школите по изкуствата (пиано, пеене, народни танци, народни инструменти и китара) ;

Библиотека:

- 09.05. – Ден на победата и Ден на Европа – витрина;
- 11.05. – Св. Кирил и Методий – кът;
- 26.05. – 140 години от рождението на Николай Лилиев –витрина;

Месец юни:

- 01.06. – Международен ден на детето – участие в сборна програма;
- Организиране на фолклорен фестивал – „Балканът пее и танцува“;
- Петровден – участие в празник на Етрополе;
- Самостоятелен концерт на The band of friends
- Участие в „Улица на занаятите“.

Библиотека:

- Ден на детето – кът;
- 02.06. – Ден на Ботев и на загиналите за свободата на България, 149 години от гибелта на Христо Ботев – кът;
- 21.06. – 160 години от рождението на Чичо Стоян –витрина;

Месец юли:

- Участие на самодейните колективи в Международни фестивали.

Библиотека:

- 02.07. – 85 години от рождението на Георги Иванов –витрина;
- 09.07. – 175 години от рождението на Иван Вазов –изложба;
- 26.07. – 121 години от смъртта на Тодор Пеев – кът;
- 28.07. – 90 години от рождението на Владимир Башев – витрина;

Месец август:

- Участие на самодейните колективи в Международни фестивали.

Библиотека:

- 05.08. – 175 години от рождението на Ги дьо Мопасан –витрина;
- 22.08. – 105 години от рождението на Рей Брейдбъри – витрина;
- 26.08. – 155 години от рождението на Александър Куприн – витрина;

Месец септември:

- 06.09. - Съединението на България с Източна Румелия – участие в сборна програма;
- 22.09. - Обявяване Независимостта на България – участие в сборна програма.

Библиотека:

- 06.09. - 140 години от Съединението на България –кът и урок по история с ученици от СУ „Христо Ясенев“;
- 14.09. - 95 години от рождението на Антон Дончев – витрина;
- 22.09. – 117 години от Независимостта на България - витрина;
- Европейски дни на наследството - витрина;

Месец октомври:

- Откриване на учебната година 2025/2026 на класовете от Обединена школа по изкуствата при читалището – концерт.

Библиотека:

- 01-10. – Ден на музиката и поезията – учебен час, разговор за музика и поезия, четене на любими стихове;
- 23.10. – 105 години от рождението на Джани Родари – витрина;
- 26.10. – 135 години от смъртта на Карло Колоди – кът;
- 200 години от рождението на Петър Берон – витрина;

Месец ноември:

- 01.11. – Ден на народните будители – Участие в концерт – спектакъл на самодейните състави
- 24.11. - Освобождението на Етрополе от турско робство – тържествен концерт;
- Самостоятелен концертна Вокална група „Етротоника“;

Библиотека:

- Ден на Народните будители – витрина;
- 175 години от рождението на Захари Стоянов –кът;
- 03.11. – 90 години от рождението на Георги Мишев – витрина;
- 09.11. – 145 години от рождението на Йордан Йовков – витрина;
- 136 години от Освобождението на Етрополе – кът;

Месец декември:

- 19.12. - Коледа – празничен коледен концерт;
- Участие в Благотворителен коледен базар на занаятчийска работилница „От децата за децата“.

Библиотека:

- 05.12. - 155 години от смъртта на Александър Дюма – витрина;
- 16.12. – 250 години от рождението на Джейн Остин – витрина;
- 24.12. – 100 години от смъртта на Христо Ясенев – кът и открит урок пред ученици;

НЧ „Тодор Пеев-1871“ активно участва във всички общински мероприятия, включени в календарния план на общината и обогатява културния си план през цялата календарна година с допълнителни дейности. В салоните на читалището целогодишно се провеждат множество външни продукции, сред които театрални постановки, концерти, представяне на книги и кинопрожекции.

3.2 Дейност на Народно читалище „Григор Петков - 1945”-с. Бойковец

➤ БИБЛИОТЕЧНА ДЕЙНОСТ

Основната дейност и поддържане на библиотечният фонд и дейност.

➤ КУЛТУРЕН КАЛЕНДАРЕН ПЛАН НА ДЕЙНОСТИТЕ:

Месец	Събитие	Място	Дата
Януари	„Бабин ден“	Клуб на ловджиите	21.01.2025г.
Март	„Трети март“	Площад на селото	03.03.2025г.
Март	„8- ^{ми} март“	Клуб на ловджиите	08.03.2025г.
Април	113 години от рождението на Григор Петков /06.04.1912г./	Пред паметника на Григор Петков	06.04.2025г.
Юни	Народен събор „Хайдушка песен“	връх „Соколовец“	14.06.2025г.
Ноември	Ден на народните будители	Площад на селото	01.11.2025г.
Ноември	Празник на селото	Площад на селото	06.11.2025г.
Декември	Коледа и Нова година	Клуб на ловджиите	Месец 12. 2025г.

3.3 Дейност на Народно читалище „Никола Вапцаров-1923“-с. Брусен

➤ КАЛЕНДАРЕН ПЛАН

Месец	Събитие	Място	Дата
Март	Пролетен бал – концерт под наслов „Традицията продължава – има читалище“	Салон на читалището	01.03.2025г.
Септември	Ден на Независимостта на България, съвместно с кметство с. Брусен.	Салон на читалището	22.09.2025г.
Декември	Тържествен Коледен концерт.	Салон на читалището	Месец 12. 2025г.

3.4 Дейност на Народно читалище „Слънце - 1924“-с. Лопян

➤ БИБЛИОТЕЧНА ДЕЙНОСТ

Библиотечната дейност е една от основните дейности за читалището като културна институция.

Работата на библиотеката ще бъде насочена към:

1. Превръщането на библиотеката в съвременен обществен информационен център, полезен партньор и ефективен участник в процесите на информационно осигуряване на гражданите на селото;
2. Поддържане на обществена библиотека на свободен достъп за библиотечно обслужване.
3. Технологично обновяване на библиотечната дейност и обновяване минимум 1% от библиотечния фонд с художествена, детска, учебно-помощна и научно-популярна литература.
4. Изготвяне на библиографски справки по различни теми.
5. Провеждане превърналите се в традиция срещи „На гости в библиотеката” на тема:
  - „Разкажи за любимата си книжка;
  - „Детска фантазия в рисунки”;
  - Щафетно четене на книжки.
6. Инициатива „Вече мога да чета” – ритуал за приемане първокласниците за читатели на библиотеката.
7. Експониране на изложби и кътове с литература, витрини.
8. Осигуряване на свободен достъп до интернет.

ЛЮБИТЕЛСКО ХУДОЖЕСТВЕНО ТВОРЧЕСТВО

Съществена част от дейността на читалището е грижата за разширяване и развитие на любителското художествено творчество.

Художествено-творческата дейност в читалището цели запазване и развитие на традиционните ценности на българския народ, съхранение на обичаите и традициите, както и създаване на нови традиции, породени от нуждите на местните общности. Чрез тази дейност

читалището ще работи за привличане на младите хора и учениците към читалищните самодейни колективи, както и за осмисляне свободното време на учениците през лятната ваканция.

С изявите на читалището ще се работи за развитие и обогатяване на културния живот в населеното място, за утвърждаване на националното самосъзнание и отчитане и съхранение богатството на местната култура. Чрез тази дейност читалището ще има възможност за популяризиране на града в страната и чужбина.

➤ КУЛТУРЕН КАЛЕНДАРЕН ПЛАН НА ДЕЙНОСТИТЕ:

Месец	Събитие	Място	Дата
Януари	Годишнина от рождението на Христо Ботев	отбелязване във фойето на ОУ „Христо Ботев“.	06.01.2025г.
	„Зимна приказка” – среща с любими приказни герои.	отбелязване във фойето на ОУ „Христо Ботев“.	30.01.2025 г.
Февруари	Отбелязване годишнината от гибелта на Васил Левски.	На Паметната плоча	19.02.2025г.
	„На гости в библиотеката” – тематично детско утро с децата от начален етап.	Библиотеката на НЧ „Слънце – 1924“	27.02.2025г.
Март	Организиране на творческа среща с изявени читалищни самодейци.	Салон на читалището	01.03.2025г.
	Ден на мартеницата- „Българската мартеница – символ на здраве и сила” – изложба на мартеници.	Салон на читалището	01.03.2025г.
	Отбелязване на 8-ми март – „Жената – извор на вдъхновение и красота” – Вечер на интимната лирика. - „Мама” – изложба детски рисунки.	Библиотеката на НЧ „Слънце-1924“ Пенсионерски клуб	08.03.2025г. 08.03.2025г.
Април	Седмица на детската книга и изкуствата за деца – детски рисунки с тебешир на любими приказни герои.	Библиотеката на НЧ „Слънце-1924“	12 – 16.04.2025
Май	Събор на с. Лопян	В центъра на селото	Седмица след Великден 27.04.2025г.
	Пролетен бал Конкурси: • най – атрактивна носия • надиграване • кулинарен конкурс	Салон на читалището	Седмица след Великден 27.04.2025г.
Юни	Отбелязване годишнина от гибелта на Ботев, съвместно с ОУ „Христо Ботев“.	Салон на читалището	02.06.2025г.

	Св. равноапостоли Петър и Павел – църковен празник.	Църквата	29.06.2025г.
Октомври	Отбелязване Ден на възрастните хора, съвместно с пенсионерски клуб.	Пенсионерски клуб	01.10.2025 г.
Ноември	„Вам будители народни” – концерт съвместно с ОУ „Христо Ботев“.	Салон на читалището	01.11.2025г.
Декември	Коледно-новогодишни празници: - Конкурс за най-атрактивен снежен човек; - Коледна работилница; - Коледен концерт – да празнуваме заедно, съвместно с децата от училището.	Салон на читалището	17-31.12.2025г.

3.5 Дейност на Народно читалище „Младост-1886“-с. Лъга

➤ БИБЛИОТЕЧНА ДЕЙНОСТ

Основната цел е поддържане и обогатяване на библиотечния фонд, привличане на нови читатели и подобряване на работата с тях.

➤ КАЛЕНДАРЕН ПЛАН

Месец	Събитие	Място	Дата
Януари	Бабинден.	Клуб на пенсионера	21.01.2025г.
Февруари	Трифон Зарезан.	Клуб на пенсионера	14.02.2025г.
Март	Ден на жената.	Клуб на пенсионера	08.03.2025г.
	Отчетно събрание на читалището.	Клуб на пенсионера	12.03.2025г.
Октомври	Ден на възрастните хора.	Клуб на пенсионера	01.10.2025г.
	Димитровден-събор на село Лъга.	Площад пред кметството	26.10.2025г.
Декември	Коледа и Нова година.	Клуб на пенсионера	22.12.2025г.

3.6 Дейност на Народно читалище „Христо Ботев-1937”-с. Малки Искър

➤ КАЛЕНДАРЕН ПЛАН

Месец	Събитие	Място	Дата
Март	Национален празник на Р.България.	Площад на селото	03.03.2025г.

	Международен ден на жената.	Кметство на селото	08.03.2025г.
Април	Пролетен празник.	Площад на селото	22.04.2025г.
Май	Събор на селото.	Площад на селото	15.05.2025г.
Юни	Празник на читалището.	Кметство на селото	02.06.2024 г.
	175 години от рождението на Иван Вазов	Кметство на селото	27.06.2025г.
Октомври	Тържествено честване деня на пенсионера.	Залата на кметството	01.10.2025г.
Декември	Посрещане на Коледа и Нова година.	Залата на кметството	24.12.2025г.

3.7. Дейност на Народно читалище „Изгрев-1963”-с. Ямна

➤ КУЛТУРЕН ПЛАН

Месец	Събитие	Място	Дата
Януари	Бабинден.	Салон на читалището	21.01.2025г.
Март	Ден на самодееца.	Салон на читалището	01.03.2025г.
	8-ми март – международен ден на жената.	Салон на читалището	08.03.2025г.
Май	Великден.	Салон на читалището	месец май.2025г.
Септември	Събор на село Ямна.	Салон на читалището	06.09.2025г.
	140г. от Съединението на Княжество България и Източна Румелия	Салон на читалището	06.09.2025г.
Ноември	8-ми ноември – празник на параклиса.	Салон на читалището	08.11.2025г.
Декември	Коледа и Нова година.	Салон на читалището	Месец 12. 2025г.

4. ФИНАНСИРАНЕ:

Дейността на читалищата е обезпечена с държавна субсидия и се дофинансира от общинския бюджет. На основание чл. 23 от Закона за народните читалища предвидените по държавния и общинския бюджет средства за читалищна дейност се разпределят между читалищата от комисия с участието на представител на съответната община, на всяко читалище от общината и се предоставят на читалищата за самостоятелно управление. При недостиг на средства за ремонта и поддръжката на читалищна сграда средствата се осигуряват от общинския съвет. През 2025 г. народните читалища в Община Етрополе разполагат с 18 субсидирани бройки за работни места. Съобразно измененията в Закона за народните читалища от 2009 г., читалищата извършват стопанска дейност, подпомагаща основната им дейност /наеми от движимо и недвижимо собствено и предоставено им за ползване имущество, предоставяне на услуги и др./, като приходите от нея се насочват към издръжката им.

Програмата е обвързана с финансово-счетоводната отчетност, съобразена със законовите норми и изискваща да се водят грижливо и редовно приходно разходните документи.

5. ОТЧИТАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА:

Съгласно чл. 26а, ал. 4 от Закона за народните читалища председателят на читалището представя ежегодно до 31 март пред кмета на общината и общинския съвет доклад за осъществените читалищни дейности в изпълнение на програмата по ал. 2 и за изразходваните от бюджета средства през предходната година.

6. СРОКОВЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ:

Настоящата Програма за развитието на читалищната дейност в Община Етрополе е разработена съгласно чл. 26а, ал. 2 от Закона за народните читалища и е с продължителност до 31 декември 2025 година.

Забележка: Годишната програма за развитие на читалищната дейност е разработена и изготвена на база внесени предложения на Председателите на народните читалища от Община Етрополе до Кмета на Общината за 2025г.

Програмата е отворена за допълнения. Тя е визирала най-общите положения, залегнали в плановете на отделните читалища.

Годишната програма за развитие на читалищната дейност в Община Етрополе за 2025 година е приета на заседание на Общински съвет – Етрополе, с Решение №216, протокол №19 от 30.12.2024 г. на Общински съвет – Етрополе.

БОРЯНА КЕРЕМИДСКА /п/
Председател на Общински съвет-Етрополе